

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1. АНАЛІТИКА ТРАНСФОРМАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Городнюк Людмила

СВОБОДА ЛЮДИНИ У ДОБУ ЦИФРОВОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ..... 13

Іщенко Анна, Петінова Оксана

СТАВЛЕННЯ МОЛОДІ ДО СНАТGPT ТА ІНШИХ AI-
ІНСТРУМЕНТІВ (на основі результатів проведення соціологічного
дослідження)..... 17

Цілина Діана, Ладонько Людмила

РОЛЬ МЕНЕДЖЕРА У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО
УПРАВЛІННЯ..... 22

Крохмаль Олександр

АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ ТА
САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ..... 25

Rybka Nataliia, Mishuk Alisa

YOUNG GENERATIONS AT WORK: SECURITY RISKS FOR THE
NATION..... 28

Калініна Аліса, Незвінська Віолетта

УКРАЇНА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ПОЛІТИЧНІ ТА
КУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ..... 32

Десяткіна Аліка

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МУЗИКА ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ
СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН..... 37

Макіша Ілона, Ладонько Людмила

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ПРОСТОРУ В
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЯК УМОВА СОЦІАЛЬНОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ..... 40

Жаб'юк Діана

ЕТНОНАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ КРИМСЬКИХ ТАТАР У
КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ УКРАЇНИ..... 42

10. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Офіційний вісник Європейського Союзу, 2014. № L161. С. 3–2137.
11. Статистичний щорічник України за 2023 рік. Київ : Державна служба статистики України, 2024. 580 с.
12. Міністерство закордонних справ України. Офіційний вебсайт. URL: <https://mfa.gov.ua> (дата звернення: 07.10.2025).

ДЕСЯТКІНА АЛІКА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність
241 «Туризм та рекреація», факультет МГРСтаТ

Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МУЗИКА ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

24 лютого 2022 року став критично важливим моментом не лише для політичної та економічної системи України, а й для її культурного середовища, зокрема для музичної галузі. Повномасштабне вторгнення змінило музику з розважального елемента на вираження спротиву та національної ідентичності, що сприяло об'єднанню суспільства. Аргументовано, що музика стала інструментом соціально-політичного висловлювання та символом національного єднання, набувши статусу не просто культурного продукту, а засобу консолідації нації в умовах екзистенційної загрози.

Визначено, що ця робота вивчає зміну українського музичного середовища як віддзеркалення значних соціальних трансформацій в суспільстві на правовому, інституційному та психоемоційному рівнях. Класифіковано три основні напрямки такої трансформації: декомунізація музичного простору, мовна деколонізація як соціальний маркер та поява нових артистів, що формують сучасний український звук у контексті військового конфлікту.

Процес демонтажу російської культури з українського музичного простору розвивався етапово на трьох взаємозв'язаних рівнях: законодавчому, інституційному та суспільному. У період 2016–2020 років Україна поступово впроваджувала квоти на українську музику на радіо, піднімаючи їх з 35% до фактичних 60% та більше, що свідчило про намір держави активно підтримувати вітчизняну культуру.

Перші місяці повномасштабної війни більшість українських радіостанцій добровільно відмовилися від російських виконавців, навіть до офіційних законодавчих заборон, що демонструє органічну реакцію суспільства на

військову агресію. У червні 2022 року Верховна Рада ухвалила закон про заборону публічного використання російської музики в медіа та громадських місцях, надаючи юридичну легітимацію процесу, що розпочався спонтанно на суспільному рівні.

Станом на грудень 2023 року спостерілася повна відсутність російськомовних пісень на загальнонаціональних радіостанціях, що символізує кардинальну переорієнтацію медіаландшафту. У 2025 році з'явилася петиція про блокування російськомовних пісень на міжнародних стрімінгових платформах, яка зібрала понад 27 тисяч підписів, що демонструє стійкість та глибину цих культурних процесів на суспільному рівні.

Класифіковано основні суперечності, що виявилися під час проведення мовної деколонізації музичного простору. По-перше, вірусність російського контенту все ще зберігається через міжнародні соціальні мережі, зокрема TikTok, що демонструє складність контролю інформаційних потоків у глобальному світі. По-друге, існує помітна поколіннєва різниця у сприйнятті та прийнятті заборони, особливо серед молоді, для якої алгоритми рекомендацій часто мають більший вплив, ніж суспільні норми. По-третє, спостерігається постійний конфлікт між патріотичними установками населення та алгоритмічними рекомендаціями платформ.

Мовна деколонізація стала потужним соціальним маркером національної ідентичності та переоцінки культурних цінностей. Встановлено, що мовний перехід українських артистів з російської на українську мову відображає глибші процеси національної самоідентифікації та переосмислення культурної належності.

Знакові приклади цього процесу включають артистів, які раніше переважно звертались до російськомовної аудиторії. Макс Барський здійснив перехід від російського шоу-бізнесу до україномовних хітів та активної благодійної діяльності, символізуючи кардинальний розрив з попередньою культурною парадигмою. Надя Дорофєєва випустила альбом українською мовою, що закріпило її статус найпопулярнішої співачки в Україні та сприяло поширенню україномовного контенту серед молоді аудиторії. Артем Пивоваров створив альбом «Твої вірші, мої ноти», переспівавши поезії українських класиків, поєднавши модерне звучання з класичною літературною традицією.

Класифіковано три основні рівні мотивації, що спонукали артистів до мовного переходу. Перший рівень стосується етичних причин, пов'язаних з відмовою підтримувати культуру агресора та переоцінкою власних моральних позицій. Другий рівень охоплює економічні причини, обумовлені запитом аудиторії на україномовний контент та можливістю розширення комерційного успіху на внутрішньому ринку. Третій рівень пов'язаний з самоідентифікаційними причинами, які стосуються переосмислення власної культурної належності та національної свідомості.

Встановлено, що окремі пісні набули статусу символів боротьби та спротиву, функціонуючи як неофіційні гімни національної єдності. Пісні «Ой у лузі червона калина», «Доброго вечора, ми з України», «Який сьогодні день» стали найпопулярнішими музичними творами під час повномасштабного вторгнення, служачи психологічною опорою для населення та засобом вивільнення негативних емоцій. Ці твори функціонують не лише як розвага, але й як засіб артикуляції колективного болю та національної єдності.

Kalush Orchestra, українська фольк-хіп-хоп група, здійснила світовий проривок, перемігши Євробачення 2022 у Турині з піснею «Stefania». Гурт набрав рекордні 631 бал, отримавши 192 бали від журі та найвищий бал від глядачів – 439 балів, що установило рекорд Євробачення за кількістю глядацьких голосів за всю історію конкурсу. Пісня присвячена матері соліста Олега Псюка і поєднує реп з елементами українського фольку та автентичними фольклорними мотивами. Олег Псюк – український репер, засновник і фронтмен гурту «Kalush» та «Kalush Orchestra».

Символічне значення цієї перемоги полягає не лише в мистецькому визнанні, але й у громадській позиції гурту. Встановлено, що члени Kalush Orchestra аукціонували свій Євробачинський трофей за 900 тисяч доларів США, спрямовуючи виручку від продажу на придбання бойових дронів для українських Збройних сил. Такий вчинок демонстрував, що музика стала засобом не лише культурного спротиву, але й практичної підтримки збройної боротьби за незалежність.

Отже, музика в Україні (2022–2025) трансформувалася з розважального продукту в інструмент національної самоідентифікації та культурного спротиву. Встановлено, що ця трансформація відбулася на трьох взаємозв'язаних рівнях: інституційному (законодавство, політика радіостанцій, платформ), психологічному (ціннісні переорієнтації, мотивація) та художньому (нові жанри, тематика, способи висловлювання).

Класифіковано три групи факторів, що визначили трансформацію музичного ландшафту, які включають зовнішні чинники (законодавство, міжнародні санкції), інституційні чинники (політика медіаплатформ, радіостанцій) та внутрішні чинники (світогляд артистів, ціннісні переорієнтації суспільства). Визначено, що музична індустрія стала найдинамічнішим сектором культури, що органічно реагує на соціальні виклики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Як музика допомагає під час війни / UCLife: <https://life.usionline.com/iak-muzyka-dopomahaie-pid-chas-vijny/>
2. Як змінилась українська музика за три роки великої війни / UA.NEWS: <https://ua.news/ua/life/vidkryti-pytannya-yak-zminylas-ukrayinska-muzyka-za-try-roky-velykoyi-vijny>

3. Сучасна українська музика як відображення соціальних змін / UAZMI.ORG: <https://uazmi.org/research/modern-ukrainian-music>
4. Як змінилися музичні смаки українців за рік від початку вторгнення // Громадське телебачення «Культура»: <https://suspilne.media/culture/377615/>
5. Kalush Orchestra / Вікіпедія.: https://uk.wikipedia.org/wiki/Kalush_Orchestra
6. Музичний спротив: 12 пісень, що стали символом незламності українського народу в 2022 році / Громадське телебачення «Культура»: <https://suspilne.media/culture/343394-muzicnij-sprotiv/>
7. Пісні під час повномасштабної війни: популярна музика 2022 року / Громадське телебачення «Культура»: <https://suspilne.media/culture/343394-muzicnij-sprotiv-12-pisen/>
8. Як змінилася українська музика за рік повномасштабного вторгнення / Медіа перспективи.: <https://mediavista.com.ua/archives/4998>

МАКІША ІЛОНА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність
028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

ЛАДОНЬКО ЛЮДМИЛА

докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри
мистецьких дисциплін

*Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ПРОСТОРУ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЯК УМОВА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується активним утвердженням принципів соціальної справедливості, рівних прав і можливостей для всіх громадян. У цьому контексті питання створення інклюзивного простору в територіальних громадах набуває особливої актуальності, адже саме громада є первинним осередком соціальної взаємодії, у якому формується ставлення до осіб з інвалідністю, людей з особливими потребами та забезпечується їхня участь у суспільному житті.

Після початку повномасштабної війни в Україні значно зросла кількість осіб з інвалідністю, зокрема серед ветеранів та цивільних осіб, що постраждали внаслідок воєнних дій. Як повідомляє Суспільне, станом на 25 липня 2024 року в Україні є 1 мільйон 300 тисяч ветеранів, приблизно 80% з них - мобілізовані люди, а за оцінкою Міністерство у справах ветеранів

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.